

تحلیلی بر ساختار، منابع و مصارف بودجه شهرداری‌ها ۱. ترکیه

معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات برنامه و بودجه

کد موضوعی: ۲۳۰
شماره مسلسل: ۱۳۶۱۴
اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	۱. جایگاه مدیریت محلی در اداره امور عمومی
۸.....	۲. وظایف قانونی انواع شهرداری‌ها
۱۳.....	۳. مخارج شهرداری‌ها
۱۶.....	۴. درآمد شهرداری‌ها
۲۰.....	۵. نظام بودجه‌ریزی شهرداری‌ها
۲۴.....	جمع‌بندی
۲۶.....	منابع و مآخذ

تحلیلی بر ساختار، منابع و مصارف بودجه شهرداری‌ها

۱. ترکیه

چکیده

روند شهرنشینی و جایگاه شهرداری‌ها در ساختار حکومتی ترکیه با ایران شباهت زیادی دارد. بنابراین، معرفی تجربه این کشور از ابعاد بودجه‌ای می‌تواند برای مدیریت امور شهری کشور مفید باشد. تدارک خدمات عمومی در ترکیه در دو سطح دولت مرکزی و محلی (شهرداری‌ها) انجام می‌شود. برخی از خدمات مانند دفاع، تأمین اجتماعی، بهداشت، آموزش و امنیت عمومی به صورت مرکزی و برخی خدمات مانند محیط زیست، امور مسکن، امور فرهنگی و اجتماعی و خدمات شهری بیشتر محلی اداره می‌شوند. به طور متوسط دولت مرکزی ۸۵ درصد و شهرداری‌ها حدود ۱۰ درصد از هزینه‌های عمومی را برعهده دارند؛ این در حالی است که نسبت جمعیت شهری در سال ۲۰۱۰ برای ترکیه بیش از ۷۶ درصد بوده است.

دولت ترکیه با هدف تقویت دولت‌های محلی راهبردهای متناسبی را اتخاذ کرده است، از جمله تکوین ساختار جدید میان مرکز و پیرامون، بازسازی نظام تصمیم‌گیری محلی، تسهیل مشارکت مردم، تضمین تمرکززدایی خدمات محلی و ... این راهبردها موجب رشد تمرکززدایی به نفع مناطق و سطوح پایین بوده است. اداره امور در ترکیه از طریق دولت مرکزی، دولت محلی و سایر نهادهای محلی انجام می‌گیرد که هرکدام برحسب وظیفه، اموری را به عهده دارند. برای مثال شاخص تمرکززدایی که نسبت هزینه‌های دولت محلی به مخارج دولت عمومی است برای امور محیط زیست ۹۶ درصد است، درحالی که برای امور نظامی صفر است. از جمله امور دیگری که دولت‌های محلی سهم عمده‌ای دارند عبارتند از: امور اقتصادی (با ۲۲ درصد) و مسکن و امور همگانی (با ۱۸/۵ درصد) مهمترین مخارج شهرداری‌ها در بودجه‌شان است).

چند نوع نهاد محلی در ترکیه وجود دارد که شهرداری‌ها در میان این نهادها نقشی مؤثر در مدیریت امور عمومی دارند. سهم مخارج شهرداری‌ها در امور محلی ۶۴/۱ درصد از کل نهادهای محلی است. درآمد شهرداری‌ها از چهار منبع اصلی تشکیل شده است که براساس آمار سال ۲۰۰۹، مالیات‌ها و عوارض محلی ۳۴/۹ درصد، درآمدهای مشترک با دولت مرکزی (سهم شهرداری‌ها از

درآمدهای مالیاتی دولت مرکزی (۵۸/۷ درصد، کمک‌های دولت مرکزی و سایر اشخاص ۱/۴ درصد و سایر منابع درآمدی ۵ درصد این منابع را تشکیل می‌دهد.

شهرداری‌ها در این کشور به پنج دسته تقسیم شده‌اند و براساس قانون، انجام برخی از وظایف برای شهرداری‌هایی که دارای درآمد پایین هستند، به صورت داوطلبانه درآمده است. یک شهرداری پیش از انجام وظایف اجباری نمی‌تواند بودجه‌ای برای وظایف دیگر اختصاص دهد.

مقدمه

ترکیه با نام رسمی جمهوری ترکیه، کشوری اورآسیایی است که ۷۸۵,۳۴۷ کیلومتر مربع مساحت دارد. ۹۷ درصد کشور، در بخش آناتولی یا آسیای کوچک در جنوب غربی آسیا و خاورمیانه و ۳ درصد در منطقه اروپایی (جنوب شرقی اروپا) قرار دارد. این کشور سی و پنجمین کشور پهناور جهان به‌شمار می‌آید و ۶ همسایه آسیایی و دو همسایه اروپایی دارد.^۱ براساس آمار سال ۲۰۱۰ ترکیه جمعیتی بیش از ۷۳ میلیون نفر دارد و جزء بیست کشور پرجمعیت جهان است. تراکم جمعیت ۹۳/۸ نفر در کیلومتر مربع است. جمعیت این کشور طی سال‌های ۱۹۲۷ تا ۲۰۱۰ در جدول ۱ نشان داده شده است.

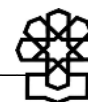
جدول ۱. جمعیت ترکیه طی سال‌های ۱۹۲۷ تا ۲۰۱۰

سال	۱۹۲۷	۱۹۵۰	۱۹۷۰	۱۹۹۰	۲۰۰۰	۲۰۱۰
جمعیت	۱۳,۶۴۸,۲۷۰	۲۰,۹۴۷,۱۸۸	۳۵,۶۰۵,۱۷۶	۵۶,۴۷۳,۰۳۵	۶۷,۸۰۲,۹۲۷	۷۳,۷۲۲,۹۸۸

Source: local Authorities in Turkey, 2011, p. 2.

بررسی ساختار مدیریت محلی، به‌خصوص شهرداری‌ها در این کشور نشان می‌دهد که هرچند شهرداری‌ها تنها نهادهای محلی در این کشور نیستند، اما میزان درآمد و هزینه‌های آنها نسبت به سایر نهادهای محلی از وزن بیشتری برخوردار بوده و تنوع خدمات عمومی آنها بیشتر است. این گزارش می‌تواند به شناخت بیشتر در مورد نهادهای محلی و مدیریت و بودجه آنها به‌خصوص شهرداری‌ها کمک کرده، برای برنامه‌ریزان در حوزه مدیریت عمومی به‌ویژه شهری مفید واقع شود. به‌خصوص آنکه کشور ترکیه به‌دلیل ساختار دوسطحی در مدیریت عمومی شامل دولت مرکزی و دولت‌های محلی به‌عنوان الگویی که به ساختارهای ایران نزدیک است، مورد توجه و ارزیابی قرار گیرد.

۱. ایران، جمهوری آذربایجان، ارمنستان و گرجستان در شرق، عراق و سوریه در جنوب شرق، یونان و بلغارستان در شمال غرب.

این گزارش در پنج بخش تنظیم شده است. ابتدا جایگاه مدیریت محلی در اداره امور عمومی در ترکیه، ساختار و تقسیمات کشوری از سطح استان‌ها تا سطح بخش‌ها معرفی می‌شود. در بخش دوم، وظایف قانونی شهرداری‌ها، انواع شهرداری‌ها و تعداد آنها در ترکیه مرور شده، فعالیت‌های آنها به تفکیک اشاره می‌شود. سومین و چهارمین بخش گزارش مخارج و درآمد شهرداری‌ها - منابع درآمدی و اهداف هزینه‌ای آنها - را بررسی می‌کند. در بخش آخر به نظام بودجه‌ریزی شهرداری‌ها و فرآیند تصویب بودجه اشاره شده است.

۱. جایگاه مدیریت محلی در اداره امور عمومی

کشور ترکیه به هفت ناحیه اصلی تقسیم می‌شود. هرکدام از این نواحی خود شامل چندین استان است. استان‌ها به بخش و هر بخش از تعدادی شهر و روستا تشکیل می‌شود. مراکز همه استان‌ها به‌جز سه استان با خود استان همنام هستند. جدول ۲ استان‌ها را در ناحیه‌های هفتگانه نشان می‌دهد.

جدول ۲. ناحیه‌ها و استان‌ها در کشور ترکیه

ناحیه	استان
اژه	ازمیر، افیون قره‌حصار، آیدین، دنیزلی، عُشاق، کوتاهیه، مانیسا، موغله
دریای سیاه	آرتوین، اردو، آماسیه، بارتین، بایبورت، بولی، ترابزون، توکات، چوروم، دوزجه، ریزه، زونگولداک، سامسون، سینوپ، قره‌بوک، قسطنونی، گوموش‌خانه، گره‌سون
آسیایی مرکزی	اسکی‌شهر، آق‌سرای، آنکارا، چانقری، سیواس، قرشهر، قیریق‌قلعه، قونیه، قیصریه، کارامان، نوشهر، نیغده، یوزگات
آسیایی شرقی	اردهان، ارض‌روم، ارزنجان، آغری، الازیغ، ایگدیر، بتلیس، بینگول، تونج‌ایلی، حکاری، سعرد، قارص، ملطیه، موش، وان
مرمره	ادیرنه، استانبول، بالیکسیر، بورسا، بیله‌جک، تکیرداغ، چاناق‌قلعه، سقاریه، قوجا‌ایلی، قرقلرایلی، یالوا
مدیترانه	آدانا، اسپارتا، آنتالیا، بوردور، ختای، عثمانیه، قهرمان مرعش، مرسین
آسیایی جنوب شرق	آدیامان، باتمان، دیاربکر، شانلی‌اورفه، شرناق، غازی‌عینتاب، کیلیس، ماردین

Source: <http://fa.wikipedia.org/wiki>

شهرنشینی در ترکیه از سال ۱۹۲۷ از ۲۴ درصد به ۷۶ درصد در سال ۲۰۱۰ رسیده است. در مقابل جمعیت روستایی طی این سال‌ها از ۷۶ درصد به ۲۴ درصد کاهش یافته است. پراکندگی جمعیت در سطح این کشور یکسان نیست. در سه استان استانبول، آنکارا و ازمیر حدود ۳۰ درصد کل جمعیت ترکیه ساکن هستند.^۱ ۱۹ استان دارای جمعیتی بیش از ۱ میلیون نفر، ۲۰ استان دارای

۱. استان استانبول به تنهایی حدود ۱۸ درصد جمعیت ترکیه را در خود جای داده است و بعد از آن آنکارا با ۶/۴۷ درصد و ازمیر با ۵/۳۶ درصد رتبه‌های بعدی را دارند.

جمعیت بین ۵۰۰ هزار نفر تا ۱ میلیون و فقط دو استان دارای جمعیت کمتر از صد هزار نفر هستند.^۱ جدول ۳ جمعیت شهری و روستایی ترکیه را طی سال‌های ۱۹۲۷ تا ۲۰۱۰ نشان می‌دهد.

جدول ۳. جمعیت ساکن در شهر و روستا (درصد)

سال	جمعیت شهری	جمعیت روستایی*
۱۹۲۷	۲۴/۲	۷۵/۸
۱۹۸۰	۴۳/۹	۵۶/۱
۲۰۰۰	۶۴/۹	۳۵/۱
۲۰۱۰	۷۶/۳	۲۳/۷

Source: local Authorities in Turkey, 2011, p. 3.

* جمعیت زیربخش‌های شهرداری‌ها در محاسبه جمعیت روستایی قرار گرفته است.

عواملی از جمله رشد سریع شهرنشینی، تغییر و تحول فنی و اجتماعی، تحولات در عرصه حقوق بشر و فضای دموکراتیک، تمرکززدایی و جهانی شدن در تغییر و تحولات اخیر در نظام مدیریت محلی ترکیه مؤثر بوده است. هدف دولت از تقویت مدیریت محلی، کاهش نظارت مرکزی، تقسیم کار جدید با تأکید بر مقامات محلی، تشویق حضور و مشارکت در سطح محلی، افزایش منابع محلی، انجام پروژه‌های مهم برای کلانشهرها و نواحی خاص و اتخاذ راهبردهای توسعه منطقه‌ای است. جدول ۴ اهداف دولت ترکیه از تغییر و تحولات را به‌طور خلاصه بیان می‌دارد.

جدول ۴. اهداف اساسی دولت ترکیه به‌منظور ایجاد یک حکومت محلی مؤثر و دموکراتیک

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
۱	بهبود منزلت و جایگاه حکومت محلی	۵	توسعه منابع مالی حکومت محلی
۲	ایجاد دموکراسی محلی	۶	توسعه منابع انسانی حکومت محلی
۳	بهبود خدمات محلی	۷	ایجاد فرهنگ مدیریتی در حکومت محلی
۴	توسعه ساختار سازمان حکومت محلی		

مأخذ: مرتضوی، ۱۳۹۰، ص ۱۱۲.

تبلور اجرایی این اهداف در قانون حکومت محلی، قانون شهرداری،^۲ قانون کلانشهرها،^۳ بیانیه حقوق و تکالیف اساسی اعضای جامعه محلی و... به وضوح دیده می‌شود. با توجه به اهداف یاد شده، دولت ترکیه راهبردهای متناسبی با محوریت تقویت مدیریت محلی

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Turkey#Administrative_divisions

۲. قانون شماره ۵۳۹۳.

۳. قانون شماره ۵۲۱۶.

اتخاذ نموده است. جدول ۵ راهبردهای دولت ترکیه برای تقویت دولت محلی را بیان می‌دارد.

جدول ۵. راهبردهای دولت ترکیه برای تقویت مدیریت محلی

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
۱	تکوین ساختار جدید روابط مرکز - پیرامون، به منظور تقویت حکومت محلی	۷	بهبود ساختاری واحدهای محلی
۲	بازسازی نظام تصمیم‌گیری، جهت ایجاد یک حکومت محلی مؤثرتر و مردم‌سالارانه‌تر	۸	بهبود سازمانی حکومت محلی
۳	تسهیل مشارکت مردم در حکومت محلی	۹	بهبود ارتباط میان مقامات انتخابی و انتصابی حکومت محلی
۴	تضمین تمرکززدایی خدمات محلی	۱۰	توزیع عادلانه درآمدها میان مقامات محلی و مرکزی
۵	اتخاذ برنامه‌ریزی راهبردی، مؤثر، کارآ، مسئولیت‌پذیر و عادلانه در ارائه خدمات عمومی	۱۱	افزایش مسئولیت حکومت محلی
۶	واگذاری تولید و توزیع خدمات محلی به واحدهای حکومت محلی	۱۲	توسعه فناوری اطلاع‌رسانی نوین در حکومت محلی

مأخذ: همان.

تأثیر راهبردها در عمل، گسترش استان‌ها و بخش‌ها، رشد تمرکززدایی و واگذاری امور به مناطق و سطوح پایین دولت بوده است. تعداد استان‌ها و بخش‌ها در این کشور همزمان با افزایش جمعیت و رشد مناطق شهرنشین طی ۱۹۲۰ با ۷۱ استان به ۸۱ استان و ۸۹۲ بخش در سال ۲۰۱۱ رسید. جدول ۶ تعداد استان‌ها و بخش‌ها در ترکیه را مشخص می‌سازد.

جدول ۶. تعداد استان‌ها و بخش‌ها در ترکیه

سال	تعداد استان	تعداد بخش	سال	تعداد استان	تعداد بخش
۱۹۲۰	۷۱	-	۱۹۸۹	۷۱	۶۹۶
۱۹۳۹	۶۳	۳۶۴	۲۰۱۱	۸۱	۸۹۲
۱۹۵۷	۶۷	۵۷۰			

Source: local Authorities in turkey, 2011, p. 8.

به‌طور کلی مدیریت اجرایی در ترکیه از سه طریق:

- دولت مرکزی،

- مقامات محلی^۱،

- سایر اجزا^۲ انجام می‌شود. سایر اجزا، نهادها و سازمان‌هایی هستند که جزء مدیریت اجرایی

مرکزی و محلی قرار ندارند، اما نقش اجرایی دارند. این نهادها در دو دسته شامل: ۱. ساختارهای

1. Local Authorities

2. Other Bodies

تمرکززدایی شده عملکردی^۱ مانند دانشگاه‌ها، سازمان رادیو و تلویزیون ترکیه و...،^۲ اعضای نظارتی و حسابرسی^۲ مانند شورای امنیت ملی،^۳ شورای نظارت دولتی^۴ و... تقسیم‌بندی می‌شوند. مدیریت اجرایی و انجام بیشتر امور از دو طریق اصلی دولت مرکزی و مقامات محلی انجام می‌پذیرد. دولت مرکزی در سطح ملی و استانی (شامل استان و بخش)^۵ کالا و خدمات ارائه می‌کند. انجام امور در سطح استان‌ها براساس اصول تمرکززدایی پی‌ریزی گردیده تا به استان‌ها قدرت داده شود در مورد برخی امور از طرف دولت مرکزی تصمیم‌گیری نمایند. هر استان یک استاندار منصوب از طرف دولت مرکزی دارد که دو وظیفه برای او تعریف می‌شود: وظیفه اول مسئول مدیریت عمومی در سطح استان است. اجرای دستورات مستقیم از طرف وزارتخانه‌های مختلف یا وظایف واگذار شده وزارتخانه‌ها به استان توسط استاندار انجام می‌شود. دومین وظیفه استاندار در سطح استان مدیریت خدمات محلی در سطح استان است.

در کنار ساختار استان، بخش‌ها نیز در تقسیم‌بندی مناطق تعریف شده است. هر بخش به وسیله بخشدار^۶ اداره می‌شود. در هر بخش یک یا چند شهر می‌تواند وجود داشته باشد که امور آن توسط شهرداری‌ها^۷ اداره می‌شود. به طور معمول جمعیت کمتر از پنج هزار نفر در طبقه‌بندی روستا تعریف و مدیریت امور محلی توسط روستا (شورای ده) انجام می‌شود.

مدیریت مقامات محلی، خارج از مدیریت مرکزی برای انجام خدمات عمومی محلی است. طبق قانون موضوعه و براساس اصل شصت و هفتم قانون اساسی، انتخابات مدیریت‌های محلی، هر پنج سال یک‌بار برگزار می‌شود و مدیریت مرکزی نیز به منظور حفظ وحدت ملی و یکپارچگی در ارائه خدمات عمومی، بر عملکرد حکومت‌های محلی نظارت دارد.

مدیریت محلی در ترکیه قدمتی نسبتاً طولانی دارد. این مدیریت توسط سه دسته «ادارات استانی ویژه» (SPA)،^۸ شهرداری‌ها و روستاها انجام می‌شود.

ادارات استانی ویژه، نهاد عمومی انتخابی^۹ هستند که در مسئولیت و مدیریت مالی مستقلند. در هریک از استان‌ها این نهاد مستقر گردیده تا نیازهای معمول ساکنین را برطرف سازد. ادارات

-
1. Functionally Decentralized Organisations
 2. Advisory & Supervisory Bodies
 3. National Security Council
 4. State Supervisory Council
 5. District
 6. District Governor
 7. Municipalities
 8. Special Provincial Administrations (SPA)
 9. Public Corporate Entities

استانی ویژه شامل شورای عمومی استانی^۱، کمیته اجرایی استان و استاندار (رئیس استان) است. استاندار در هر استان رئیس SPA است. تعداد ادارات استانی ویژه با تعداد استانها برابر است. شهرداریها مانند ادارات استانی ویژه، نهادهای عمومی انتخابی هستند که در مسئولیت و مدیریت مالی مستقل از دولت مرکزی عمل می‌کنند. شهرداریها موظف به انجام نیازهای معمول ساکنین حوزه شهری هستند. نهادهای تصمیم‌گیر در شهرداریها با شورای شهر^۲، کمیته اجرایی و شهردار است که از طریق انتخابات محلی، انتخاب می‌شوند. در جدول ۷ تعداد مقامات محلی برحسب نوع ارائه شده است.

جدول ۷. تعداد مقامات محلی برحسب نوع

نوع	تعداد
ادارات استانی ویژه	۸۱
شهرداریها	۲,۹۵۰
روستاها	۳۴,۳۹۵
کل	۳۷,۴۲۶

Source: local Authorities in turkey, 2011, p. 9.

شهرداریها نیز مانند سایر ساختارهای محلی در روند زمان افزایش یافته‌اند. تا سال ۱۹۲۳ تعداد کل شهرداریها ۳۸۹ بود که با روندی افزایشی در سال ۲۰۱۱ به ۲,۹۵۰ رسیده است. جدول ۸ روند افزایش تعداد شهرداریها در ترکیه را طی سالهای ۱۹۲۳ تا ۲۰۱۱ نشان می‌دهد.

جدول ۸. روند و تعداد شهرداریها در ترکیه

سال	کل	سال	کل
۱۹۲۳	۳۸۹	۱۹۹۰	۲۰۶۱
۱۹۳۰	۴۹۲	۲۰۰۰	۳۲۱۵
۱۹۶۰	۹۹۵	۲۰۱۱	۲۹۵۰

Source: Ibid.

شاخص تمرکززدایی مالی، به‌عنوان نسبت هزینه‌های دولت محلی (شهرداریها) به کل هزینه‌های دولت عمومی^۳ تعریف می‌شود. این شاخص می‌تواند هم در حوزه فعالیت خاصی تعریف شود یا برای سرجمع مخارج تعریف شود. براساس آمار سال ۲۰۰۹ سهم دولت مرکزی و

1. General Provincial Council

2. Municipal Council

۳. دولت عمومی شامل تمام سطوح دولت از جمله دولت مرکزی، دولت محلی و سایر می‌شود.

واحدهای محلی در انجام خدمات عمومی متفاوت است. در حالی که در امور دفاعی دولت مرکزی ۱۰۰ درصد وظیفه ارائه خدمات را برعهده دارد، در مقابل واحدهای محلی ۹۶ درصد هزینه‌ها را در امور محیط زیست برعهده دارند. جدول ۹ سهم هریک از ده نوع خدمت میان واحدهای محلی و دولت مرکزی را مشخص ساخته است. به‌طور متوسط دولت مرکزی ۸۵ درصد و دولت‌های محلی تنها ۱۵ درصد (شهرداری‌ها سهم ۹/۶ درصد) هزینه‌های عمومی را برعهده دارند. حفاظت محیط زیست و مسکن دو خدمت عمومی است که شهرداری‌ها به نسبت دولت مرکزی و سایر نهادها، بیشترین سهم را در ارائه آن به ساکنین برعهده دارند.

جدول ۹. توزیع وظایف و مخارج عمومی بین واحدهای محلی (شهرداری‌ها) و دولت مرکزی در ترکیه

(درصد)

نوع خدمات	دفاع	تأمین اجتماعی و حمایت‌ها	بهداشت آموزش	امنیت و نظم عمومی	خدمات عمومی	امور اقتصادی	امور فرهنگی و مذهبی	مسکن و امور مربوطه	حفاظت محیط زیست	متوسط هزینه‌های عمومی
سهم دولت مرکزی	۱۰۰	۹۹	۹۵	۹۵	۹۲	۸۴	۷۶	۲۶	۶	۸۵
سهم شهرداری‌ها به‌عنوان یک واحد محلی	۰	۰/۸	۲/۳	۰/۳	۷	۱۰/۸	۲۴/۳	۴۰/۶	۸۱/۲	۹/۶
سهم سایر واحدهای محلی	۰	۰/۲	۲/۷	۴/۷	۱	۵/۲	۳/۷	۳۳/۴	۱۲/۸	۵/۴

Source: Péteri. Fikret Sevinc, 2011, p. 14.

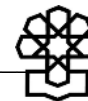
۲. وظایف قانونی انواع شهرداری‌ها

در ترکیه، اینکه شهرداری چه وظیفه‌ای طبق قانون برعهده دارد به نوع شهرداری بستگی دارد. ۲,۹۵۰ شهرداری در ترکیه وجود دارد که طبق اندازه شهر به پنج دسته تقسیم می‌شود. جدول ۱۰، انواع و تعداد شهرداری‌ها را مشخص ساخته است.

شهرداری کلانشهر^۱ به شهرداری مرکز استان‌هایی می‌گویند که جمعیت آن شهر بیشتر از ۷۵۰ هزار نفر است. شهرداری شهر استانی^۲ به شهرداری مرکز استان‌هایی می‌گویند که جمعیت آن شهر کمتر از ۷۵۰ هزار نفر است. در واقع ۸۱ استان که وجود دارد ۱۶ مرکز استان، شهرداری

1. Metropolitan Municipalities

2. Provincial Municipalities

کلانشهر است، شهرداری مابقی مراکز استان‌ها شهرداری استانی است (۶۵ مورد). اگر منطقه شهری مرکز شهر یک بخش باشد و بخش مورد نظر در داخل محدوده یک شهرداری کلانشهر قرار گیرد، آن را شهرداری بخش کلانشهر^۱ گویند. به‌طور معمول هر شهرداری کلانشهر حداقل به سه شهرداری بخش کلانشهر تقسیم می‌شود. اگر منطقه شهری مرکز شهر یک بخش باشد و بخش مورد نظر در داخل محدوده یک شهرداری کلانشهر قرار نگیرد، آن را شهرداری بخش^۲ گویند. اگر یک شهر نه مرکز استان باشد و نه مرکز یک بخش به آن شهرداری [شهر] کوچک^۳ گویند.

جدول ۱۰. انواع و تعداد شهرداری‌های ترکیه طبق اندازه شهر

تعداد	نوع شهرداری
۱۶	شهرداری‌های کلانشهر
۱۴۳	شهرداری‌های بخش کلانشهر
۶۵	شهرداری‌های شهرهای استانی
۷۴۹	شهرداری‌های بخش
۱۹۷۷	شهرداری‌های کوچک

Source: local Authorities in Turkey, 2011, p. 41.

برخی از وظایف هستند که شهرداری‌ها صرفنظر از آنکه در چه سطحی طبقه‌بندی می‌شوند، طبق قانون برای آنها مشخص شده است. در جدول ۱۱ رئوس این وظایف برای شهرداری‌ها بیان شده است.

جدول ۱۱. وظایف شهرداری‌ها در کشور ترکیه

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
۱	برنامه‌ریزی کلانشهری	۶	مدیریت بحران پیشگیر از بلایای طبیعی
۲	تأسیسات زیربنایی	۷	خدمات انتظامی و امنیت شهری
۳	برنامه‌ریزی و ساخت مسکن	۸	توسعه اقتصادی (توسط اقتصاد محلی، نظارت بر قیمت‌ها، ایجاد بازار)
۴	حمل‌ونقل شهری	۹	خدمات رفاهی و بهداشتی
۵	خدمات پاکیزگی شهر	۱۰	خدمات فرهنگی آموزشی

Source: http://umic.ir/index.php?option=com_content&task

ذکر این نکته مهم ضروری است که به غیر از شهرداری استانبول، براساس قانون شهرداری‌های ترکیه، ترتیب انجام بعضی وظایف که متضمن هزینه زیادی است، تنها برای آن دسته

1. Metropolitan District Municipality
2. District Municipality
3. Town Municipality

از شهرداری‌ها که درآمد زیاد دارند، اجباری شده و برای بقیه به صورت داوطلبانه درآمده است. طبق این قانون، یک شهرداری پیش از انجام وظایف اجباری نمی‌تواند بودجه‌ای برای وظایف دیگر تخصیص دهد، بنابراین وظایف شهرداری‌ها مشروط و محدود می‌شود.

جدول ۱۲ به تفصیل طبقه‌بندی وظایف محلی براساس طبقه‌بندی بودجه‌ای برای شهرداری کلانشهرها، شهرداری بخش کلانشهری، شهرداری استانی و ادارات استانی ویژه را نشان می‌دهد. این جدول علاوه بر آنکه مشخص می‌سازد انجام چه وظایفی توسط مدیریت محلی (شهرداری‌ها) صورت می‌گیرد، سطح شهرداری ارائه‌دهنده را نیز روشن می‌کند (علامت ستاره (*) در جدول وظیفه ارائه خدمات را نشان می‌دهد). برخی از وظایف به‌طور مشترک به وسیله شهرداری‌ها با ادارات استانی ویژه انجام می‌گیرد. برای نمونه «توسعه و عمران زمین» در هر سه سطح شهرداری‌ها و نیز توسط ادارات استانی انجام می‌شود و بالعکس «بهداشت عمومی» بدون دخالت شهرداری‌ها، تنها توسط ادارات استانی ویژه انجام می‌گیرد.

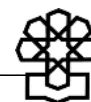
جدول ۱۲. کارکردها و مسئولیت‌های واحدهای محلی در ترکیه

ردیف	طبقه‌بندی وظایف محلی طبق طبقه‌بندی کارکردی بودجه	شهرداری کلانشهرها	شهرداری بخش	شهرداری استانی	ادارات استانی ویژه	
					در داخل مرزهای استانی	خارج از حوزه اختیار قانونی شهرداری‌ها*
	مسکن، آب و سایر امکانات مرتبط					
۱	توسعه و عمران زمین	*	*	*		*
۲	آب و فاضلاب	*		*	*	*
۳	ساخت و ساز سد، مدیریت رودخانه و خرید و فروش آب	*			*	
۴	سایر خدمات زیربنایی شهری	*		*	*	
۵	سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی و شهری	*		*		
۶	تولید مسکن و خرید و فروش اموال غیرمنقول	*	*	*	*	
۷	ایجاد و راه‌اندازی سیستم‌های حرارتی مرکزی	*				
۸	ایجاد مناطق توسعه‌یافته شهری	*	*	*		
	خدمات حفاظت از محیط زیست					
۹	مدیریت پسماندهای جامد	*		*	*	*
۱۰	جمع‌آوری پسماندهای جامد و خدمات حمل و نقل	*	*	*	*	*
۱۱	محیط زیست	*	*	*	*	*
۱۲	حفاظت از منابع آب	*		*	*	*
۱۳	مدیریت پسماندهای صنعتی و پزشکی	*	*	*		
۱۴	طرح‌های زیست‌محیطی	*	*	*	*	*
	بهداشت					

ردیف	طبقه‌بندی و وظایف محلی طبق طبقه‌بندی کارکردی بودجه	شهرداری کلانشهرها	شهرداری بخش	شهرداری استانی	ادارات استانی ویژه	
					در داخل مرزهای استانی	خارج از حوزه اختیار قانونی شهرداری‌ها*
۱۵	مؤسسات بهداشتی (تأسیس و بهره‌برداری)	*	*	*		
۱۶	بهداشت عمومی				*	
نظم و ایمنی عمومی						
۱۷	نظارت بر بازار و خدمات آتش‌نشانی	*	*	*		
۱۸	صدور مجوز در ارتباط مقابله با آتش‌سوزی و حفاظت از حوادث ناگهانی	*		*		
۱۹	مقابله با سوانح طبیعی و خدمات آمبولانس	*		*		*
۲۰	حرف‌و‌فصل اختلافات از طریق توافق، بجز مالیات و تعرفه‌ها	*	*	*		
۲۱	خدمات مقررات ترافیکی (راهنمایی و رانندگی)	*		*		
۲۲	تخلیه و تخریب ساختمان‌های خطرناک	*		*		
خدمات عمومی						
۲۴	ارزیابی و جمع‌آوری مالیات عوارض و حق امتیازات	*	*	*	*	
۲۵	صدور مجوز و نظارت بر کسب‌وکارهای مرتبط با تفریحات و سرگرمی	*	*	*		*
۲۶	صدور مجوز و نظارت بر بازار کسب‌وکارهای مهم (درجه ۱) تأثیرگذار در به خطر افتادن سلامتی	*		*		*
۲۷	صدور مجوز و نظارت بر بازار کسب‌وکارها (درجه ۲ و ۳) در به خطر افتادن سلامتی و سایر مشاغل در این حوزه	*	*	*		*
۲۸	حمل‌ونقل عمومی (از جمله تعرفه‌ها و برنامه‌ها)	*		*		
۲۹	صدور مجوزهای وسایل نقلیه حمل‌ونقل عمومی	*		*		
۳۰	صدور مجوز و نظارت بر بازارهای عمده‌فروشی و خرده‌فروشی	*		*		
۳۱	صدور مجوز برای ایستگاه‌های سوخت	*		*		
۳۲	استانداردهای لازم برای آگهی‌های تبلیغاتی	*		*		
۳۳	ایجاد آزمایشگاه برای تجزیه و تحلیل محصولات غذایی	*		*		
۳۴	صدور مجوزها به‌طور کلی	*		*		
خدمات و امور اقتصادی						
۳۵	توسعه اقتصاد و تجارت	*		*		
۳۱	توسعه صنعت و تجارت				*	*
۳۲	کشاورزی به‌طور کلی				*	*

ردیف	طبقه‌بندی و وظایف محلی طبق طبقه‌بندی کارکردی بودجه	شهرداری کلانشهرها	شهرداری بخش	شهرداری استانی	ادارات استانی ویژه	
					در داخل مرزهای استانی	خارج از حوزه اختیار قانونی شهرداری‌ها*
۳۳	کنترل فرسایش خاک				*	
۳۴	حفظ روستاهای جنگلی				*	
۳۷	حمل‌ونقل (ساخت‌وساز و تعمیر و نگهداری جاده)	*		*	*	
۳۸	ساخت‌وساز و بهره‌برداری از پارکینگ	*	*	*		
۳۹	ساخت‌وساز و بهره‌برداری از حمل‌ونقل و پایانه‌های مسافربری	*		*		
۴۰	ساخت‌وساز و بهره‌برداری از کشتارگاه	*		*		
۴۱	اعتبارات خرد				*	
۴۲	مؤسسات حمایت مواد غذایی	*		(صلاحیدی)		
۴۳	ساخت‌وساز و نگهداری از جاده‌ها، بزرگراه‌ها و تفرجگاه‌ها	*		*		
	خدمات آموزشی					
	ایجاد زمین برای ساختمان‌های آموزش ابتدایی				*	
	خدمات برای مؤسسات آموزشی (ساخت‌وساز ساختمان، تعمیر و نگهداری، تعمیر و خرید تجهیزات)	*	*	(صلاحیدی)	*	(به مؤسسات ابتدایی قدرت داده شده)
۵۳	خدمات آموزش‌های حرفه‌ای	*	*	*		
۵۴	کودکستان				*	
	امور تفریحی و خدمات مذهبی					
۵۵	حمایت از دانش‌آموزان و گروه‌های آماتور ورزشی	*		(صلاحیدی)		
۵۶	فرهنگ و توریسم	*	*	*	*	
۵۷	جوانان و ورزش	*	*	*	*	
۵۸	خدمات جشن عروسی	*	*	*		
۵۹	کشتزارها و کاشت درخت	*	*	*		
۶۰	خدمات گورستان	*		*		
۶۱	خدمات کفن و دفن	*	*	*		
۶۲	حفاظت، نگهداری و ساخت‌وساز سرمایه‌های فرهنگی و طبیعی	*	*	(صلاحیدی)		
۶۳	ایجاد و بهره‌برداری از امکانات اجتماعی	*	*	(صلاحیدی)		
۶۴	ایجاد و بهره‌برداری از کتابخانه‌های عمومی و موزه‌ها					*

ردیف	طبقه‌بندی و وظایف محلی طبق طبقه‌بندی کارکردی بودجه	شهرداری کلانشهرها	شهرداری بخش	شهرداری استانی	ادارات استانی ویژه	
					در داخل مرزهای استانی	خارج از حوزه اختیار قانونی شهرداری‌ها*
۶۵	ایجاد و بهره‌برداری از باغ وحش و پناهگاه‌های حیوانات	*				
	خدمات اجتماعی و خدمات کمک‌های عمومی					
۶۲	کمک و خدمات اجتماعی	*	*	*	*	
۶۳	سرپناه برای زنان و کودکان (شهرداری بیش از ۵۰,۰۰۰ نفر)	*	*	*		
۶۴	پرورشگاه‌ها				*	

Source: Péteri & Sevinc, 2011, p. 87.

* Outside the jurisdiction of Municipalities

۳. مخارج شهرداری‌ها

براساس قانون، شهرداری‌های ترکیه ملزم هستند در تهیه بودجه، مخارج را با توجه به سطح درآمدها در نظر بگیرند. به عبارتی براساس قاعده کلی، مخارج شهرداری نمی‌تواند از درآمدهای آن تجاوز کند. اگر منابع درآمدی شهرداری‌ها کاهش یابد، راه جبران آن استقراض است.^۱

در خلال دو دهه گذشته در ترکیه، افزایش درآمد شهرداری‌ها به افزایش مخارج منجر شده است. همچنین تغییرات نرخ تورم در این کشور باعث شده است شهرداری‌ها مانند سایر بخش‌ها برای کاهش فشارهای تورمی بر هزینه‌های ارائه کالا و خدمات، مخارج و هزینه‌های شهرداری را افزایش دهند. همان‌طور که در جدول ۱۳ اشاره شده، بیشترین سهم مخارج و پرداخت هزینه‌ها در شهرداری‌ها برای مخارج سرمایه‌ای و کالا و خدمات به ترتیب ۳۴ و ۳۵ درصد و بعد از آن هزینه نیروی انسانی ۱۹ درصد است. این سه نوع هزینه حدود ۸۸ درصد کل هزینه‌های شهرداری را شامل می‌شود.

1. Usta, 1993, p.105.

جدول ۱۳. مخارج شهرداری‌های ترکیه برحسب نوع مخارج (سال ۲۰۰۸)

نوع مخارج	مقدار (هزار لیر ترکیه)	سهم از کل (درصد)
هزینه‌های پرسنلی	۵,۹۴۴,۹۴۰	۱۹
هزینه‌های سهم تأمین اجتماعی	۸۱۳,۲۱۹	۳
هزینه‌های خرید کالا و خدمات	۱,۵۶۵,۷۵۷	۳۴
هزینه‌های بهره	۶۳۱,۴۳۴	۲
انتقالات جاری	۱,۴۹۳,۲۵۷	۵
مخارج سرمایه‌ای	۱۱,۰۰۰,۹۸۲	۳۵
انتقالات سرمایه‌ای	۱۳۶,۷۲۹	۰/۵
پرداخت وام	۳۵۶,۷۶۶	۱/۵
جمع کل	۳۰,۹۵۹,۰۸۴	۱۰۰

Source: <http://www.muhasabat.gov.tr>

به نقل از کوتلار و دیگران، ۲۰۱۲، ص ۸۶.

جدول ۱۴، سهم هریک از وظایف قانونی شهرداری‌ها و سایر نهادهای محلی از کل مخارج آنها را نشان می‌دهد. بررسی اطلاعات جدول مشخص می‌سازد بیشترین سهم در هزینه‌های واحدهای محلی، خدمات عمومی با ۳۵/۲ درصد است که در شهرداری‌ها ۳۷/۲ درصد است. واحدهای محلی ۲۲ درصد از مخارج خود را در امور اقتصادی مصرف می‌کنند که در شهرداری‌ها نیز همین سهم را دارد. مسکن و امور همگانی با ۲۱/۵ درصد سومین رتبه را در مخارج عمومی همه نهادهای محلی دارد که سهم آن در شهرداری‌ها ۱۸/۴ درصد است. سهم آموزش، خدمات فرهنگی و مذهبی، امنیت، بهداشت، تأمین اجتماعی و دفاع در بودجه کل واحدهای محلی و نیز در بودجه شهرداری‌ها کمتر از ۱۰ درصد است.

جدول ۱۴. سهم مخارج برحسب انواع نهادهای دولت محلی

نوع خدمات	جمع کل واحدهای محلی	شهرداری‌ها	مؤسسات* (بیشتر در امور آب و حمل‌ونقل)	SPA ها (بیشتر در امور آموزشی)	اتحادیه‌ها
خدمات عمومی	۳۵/۲	۳۷/۲	۱۴/۵	۴۷/۴	۴۶/۲
امور اقتصادی	۲۲/۰	۲۱/۹	۳۲/۱	۱۰/۳	۲۷/۵
مسکن و امور همگانی	۲۱/۵	۱۸/۴	۴۷/۷	۵/۲	۲۴/۲
حفاظت محیط زیست	۷/۵	۱۰/۱	۵/۴	۰/۲	۲/۳
آموزش	۴/۲	۰/۴	۰	۲۵/۰	۱/۱
خدمات فرهنگی و مذهبی	۳/۷	۵/۰	۰	۳/۰	۰/۳

1. Kutlar, Aziz, Fehim Bakirci and Fatih Yüksel, 2012, An Analysis on the Economic Effectiveness of Municipalities in Turkey, African Journal of Marketing Management Vol. 4(3), pp. 80-98, March, 2012.

اتحادیه‌ها	SPA ها (بیشتر در امور آموزشی)	مؤسسات* (بیشتر در امور آب و حمل و نقل)	شهرداری‌ها	جمع کل واحدهای محلی	نوع خدمات
۰/۲	۱/۹	۰/۲	۴/۰	۲/۹	امنیت و نظم عمومی
۰/۲	۵/۴	۰	۱/۲	۱/۶	بهداشت
۰/۲	۱/۰	۰/۲	۱/۶	۱/۲	تأمین اجتماعی و حمایت‌ها
۰	۰/۴	۰/۱	۰	۰/۱	دفاع
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع کل

Source: Peteri & Sevinc, 2011, P. 15.

* Affiliated Agencies

توضیحات:

۱. مؤسسات وابسته که بیشتر آنها شرکتهایی در زمینه آب و فاضلاب و حمل و نقل عمومی فعالیت دارند.
۲. SPAها بیشتر در زمینه سرمایه‌گذاری و زمینه حفظ و نگهداری مدارس (خدمات آموزشی به طور کلی توسط دولت مرکزی مدیریت می‌شود) فعالیت دارند.

در جدول ۱۵ سهم هریک از واحدهای محلی از کل مخارج هریک از امور گزارش شده است. شهرداری‌ها در اکثر امور بیشترین سهم را دارند. به غیر از آموزش و بهداشت که سهم ادارات استانی ویژه بیشتر است.

جدول ۱۵. سهم هریک از واحدهای محلی (شهرداری‌ها و سایر نهادها) از کل مخارج واحدهای محلی در ترکیه (سال ۲۰۰۹)

جمع کل واحدهای محلی	اتحادیه‌ها	SPA ها (بیشتر در امور آموزشی)	مؤسسات وابسته* (بیشتر در امور آب و حمل و نقل)	شهرداری‌ها	نوع خدمات
۱۰۰	۴/۲	۲۱/۰	۷/۰	۶۷/۸	خدمات عمومی
۱۰۰	۴/۰	۷/۳	۲۴/۸	۶۲/۹	امور اقتصادی
۱۰۰	۳/۶	۳/۸	۳۷/۷	۵۴/۹	مسکن و امور همگانی
۱۰۰	۱/۰	۰/۴	۱۲/۲	۸۶/۴	حفاظت محیط زیست
۱۰۰	۰/۸	۹۲/۹	۰	۶/۳	آموزش
۱۰۰	۰/۳	۱۲/۷	۰	۸۷/۰	خدمات فرهنگی و مذهبی
۱۰۰	۰/۲	۱۰/۱	۱/۳	۸۸/۵	امنیت و نظم عمومی
۱۰۰	۰/۳	۵۲/۷	۰/۱	۴۷/۰	بهداشت
۱۰۰	۰/۴	۱۲/۷	۳/۰	۸۲/۹	تأمین اجتماعی و حمایت‌ها
۱۰۰	۰	۵۶/۹	۱۷/۲	۲۵/۹	دفاع
۱۰۰	۳/۲	۱۵/۶	۱۷/۰	۶۴/۱	جمع کل

Source: Péteri & Sevinc, 2011, p. 15.

* Affiliated Agencies

۴. درآمد شهرداری‌ها

منابع درآمدی نهادهای محلی از چهار بخش، درآمد از محل منابع خود نهادهای محلی (۳۷/۷ درصد)، درآمدهای مشترک (۴۲/۷ درصد)، هدایا و کمک‌ها از دولت مرکزی و اشخاص (۱۴/۴ درصد) و سایر درآمدها (۵/۲ درصد) تشکیل شده است.^۱ ساختار درآمدی نهادهای محلی نشان می‌دهد شهرداری‌ها وابستگی زیادی به کمک‌های دولتی دارند. توزیع کل درآمد در سطح مناطق مشخص می‌سازد شهرداری‌ها مهمترین نهادهای محلی هستند. حدود ۶۳ درصد درآمد مناطق به شهرداری‌ها تعلق دارد که بعد از آن مؤسسات وابسته و ادارات استانی ویژه (SPAs) هرکدام تنها ۱۷ درصد و اتحادیه‌ها^۲ با ۳ درصد منابع را به خود اختصاص داده‌اند.^۳

براساس آمار سال ۲۰۰۹ درآمد شهرداری‌ها در ترکیه از منابع خودشان (مالیات‌ها و عوارض) ۳۴/۹ درصد، درآمد مشترک (سهم شهرداری‌ها از درآمدهای مالیاتی بودجه دولت مرکزی) ۵۸/۷ درصد، کمک‌ها از دولت مرکزی و سایر نهادها ۱/۴ درصد و سایر منابع درآمدی ۵ درصد تشکیل شده است.^۴ بخش عمده درآمد شهرداری‌ها از درآمدهای مالیاتی، درآمد شرکت‌ها و درآمدهای مالیاتی مشترک با دولت مرکزی به دست می‌آید. سهم درآمد شرکت‌ها در حدود ۱۵/۴ درصد و سهم درآمدهای مالیاتی ۱۳/۵ درصد منابع شهرداری‌ها را تشکیل می‌دهد.

درآمد حاصل از منابع خود شهرداری‌ها شامل مالیات‌ها، مالیات بر دارایی (زمین، ساختمان)، مالیات بر تبلیغات، مالیات بر تفریحات و سرگرمی‌ها، مالیات‌های مصرف برق و سوخت، مالیات‌های ارتباطات و مخابرات، مالیات‌های بیمه آتش‌سوزی و مالیات بر زباله جامد است. بخش دیگری از منابع خود شهرداری‌ها عوارض هستند. عوارض از ساکنان محلی با عنوان انجام وظیفه نظافت و روشنایی خیابان، عوارض حق کسب، عوارض کار در آخر هفته و روزهای تعطیل، عوارض آب شرب و عوارض نظارت بر فروش گرفته می‌شوند.

منبع درآمدی دیگر شهرداری‌ها، توسط قانون^۵ تعیین و از بهای خدمات به‌طور انفرادی یا مشترک به دست می‌آید. این درآمدها به‌عنوان مثال شامل سهمی از عوارض راه، سهمی از عوارض سیستم فاضلاب و سهمی از عوارض لوله‌کشی آب می‌شوند.^۶

۱. ستون آخر جدول ۱۶.

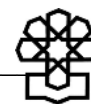
2. Unions

۳. سطر آخر جدول ۱۶.

4. Péteri & Sevinc, 2011, p. 24

5. The Law 3239 (ResmiGazete, 17435, dated 21.08.1981).

6. Article 89 of the Municipal Revenues Law

درآمد شرکت‌ها و حاصل از مالکیت بخشی از منابع شهرداری‌ها را تشکیل می‌دهند. این درآمد شامل درآمد حاصل از فروش کالا و خدمات، مصرف دارایی و بهره‌برداری از آن، درآمد اجاره، درآمدهای بنگاه‌های اقتصادی دولتی، درآمد حاصل از ارائه خدمات مدیریت محلی و... است. درآمد حاصل از فروش دارایی‌های منقول و غیرمنقول، اوراق مالی و فروش سایر دارایی‌ها درآمد سرمایه را تشکیل می‌دهند.

درآمدهای مشترک از نهادهای مختلف (دولت مرکزی و سایر نهادها) به دست می‌آید. در حدود ۸۵ درصد این درآمدها از درآمد مالیاتی دولت مرکزی حاصل می‌شود. درآمد از سایر نهادها شامل موزه‌ها، معادن و سایر زیرساخت‌های مشترک مانند توقفگاه و... است.

سایر درآمد شهرداری‌ها به طور محلی جمع‌آوری می‌شود، شامل کمک‌های مالی و هدایا، جریمه‌ها و دریافت مطالبات است. برای کمک‌های دولتی، کمک بلاعوض، هدایا که شهرداری‌ها از دولت مرکزی دریافت می‌دارند، معیار رسمی در دولت مرکزی در توزیع آن که کدام شهرداری چه مقدار پول دریافت کند، وجود ندارد. این منابع تا حد زیادی به سیاست‌های تخصیص دولت مرکزی وابسته است. روابط مرکزی - محلی نقش مهمی در فرآیند رقابت سیاسی برای دریافت منابع و قدرت بازی می‌کند. هیئت تصمیم‌گیری در مرکز اغلب به شهرداری‌هایی که سیاست هیئت مرکزی را پیروی کند، پول بیشتری پرداخت می‌کند.

جدول ۱۶ به تفصیل براساس چهار منبع درآمدی، نهادهای محلی در ترکیه را مورد مقایسه قرار داده است. بر این اساس سهم منابع درآمدی شهرداری‌ها از منابع خودشان با ۳۴/۹ درصد کمتر از مؤسسات وابسته است. درحالی که مؤسسات وابسته درآمد مالیاتی ندارند، اما بخش عمده درآمد آنها از شرکت‌ها و حاصل از مالکیت به دست می‌آید. شهرداری‌ها به نسبت سایر نهادهای محلی بیشترین سهم درآمد مالیاتی را نسبت به کل درآمدهای خود دارند. بعد از شهرداری‌ها ادارات استانی ویژه بیشترین سهم درآمدی را در میان درآمدهای مشترک دارند.

جدول ۱۶. درآمد دولت‌های محلی در ترکیه (سال ۲۰۰۹) (درصد)

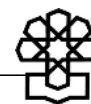
درآمدها	شهرداری‌ها	مؤسسات وابسته*	ادارات استانی ویژه (SPA)	اتحادیه‌ها*	کل مدیریت محلی
۱. درآمد از محل منابع خود دولت‌های محلی*	۳۴/۹	۸۲/۱	۵/۷	۲۶/۴	۳۷/۷
درآمد مالیاتی	۱۳/۵	۰/۰	۱/۵	۲/۵	۸/۸
درآمد شرکت‌ها و حاصل از مالکیت	۱۵/۴	۸۰/۵	۳/۱	۲۳/۴	۲۴/۷
سهام مشارکت در هزینه‌های عمومی	۱/۳	۱/۰	۰/۶	۰/۴	۱/۱
درآمدهای حاصل از سرمایه‌ها	۴/۶	۰/۷	۰/۵	۰/۲	۳/۱
۲. درآمدهای مشترک	۵۸/۷	۶/۲	۲۶/۶	۸/۸	۴۲/۷
درآمدهای مالیاتی مشترک با دولت مرکزی	۴۹/۸	۵/۳	۲۵/۰	۱/۰	۳۶/۴
درآمدهای مشترک با سایر نهادها	۸/۹	۰/۹	۱/۵	۷/۷	۶/۲
۳. هدایا و کمک‌ها	۱/۴	۵/۳	۶۳/۷	۵۷/۲	۱۴/۴
هدایا و کمک‌ها از بودجه دولت مرکزی	۰/۴	۰/۰	۴۴/۷	۱۰/۹	۸/۲
سایر هدایا و کمک‌ها	۱/۰	۵/۳	۱۹/۰	۴۶/۳	۶/۲
۴. سایر درآمدها	۵/۰	۶/۴	۴/۰	۷/۶	۵/۲
دریافت مطالبات	۲/۵	۴/۶	۰/۰	۳/۲	۲/۵
جرائم	۲/۵	۱/۷	۴/۰	۴/۵	۲/۷
کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
کل درآمد محلی براساس نوع دولت محلی	۶۲/۸	۱۷/۱	۱۷/۱	۳	۱۰۰

Source: Péteri & Sevinc, 2011, p. 24.

* Own-Source Revenues

منبع درآمد مشخصی برای تأمین کسری بودجه شهرداری‌ها وجود ندارد. کسری بودجه شهرداری‌ها در سال ۲۰۰۹ در حدود ۱۴ درصد درآمدشان بوده که با وام‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت تأمین مالی شده است.

در سال ۲۰۰۹ شهرداری‌ها ۶۲ درصد از درآمدشان را از درآمدهای مالیاتی دولت مرکزی به‌دست آوردند. درحالی که ۷۵ درصد درآمد شهرداری کلانشهرها از درآمدهای مالیاتی دولت مرکزی بوده است. شهرداری کلانشهرها تقریباً درآمد مالیاتی ندارند. مالیات بر دارایی به‌وسیله

شهرداری بخش کلانشهرها در حوزه اختیارات قانونی‌شان جمع‌آوری می‌شود. شهرداری بخش کلانشهرها روی درآمد مالیاتی تکیه دارند (۳۳ درصد). این دو سطح شهرداری (شهرداری کلانشهرها و شهرداری بخش کلانشهرها) روی هم ۶۶ درصد (۴۲ درصد + ۲۴ درصد) کل درآمد واحدهای محلی را به دست آورده‌اند. جدول ۱۷ درآمدهای محلی را براساس سطوح طبقه‌بندی محلی نشان می‌دهد.

جدول ۱۷. سهم درآمدهای محلی برحسب طبقه‌بندی محلی (سال ۲۰۰۹) (درصد)

عنوان	شهرداری کلانشهرها	شهرداری بخش	استان	بخش	زیربخش	کل
سهم سود و جرائم	۷۵	۵۰	۵۲	۵۷	۵۵	۶۲
درآمد شرکت‌ها و حاصل از مالکیت	۱۲	۷	۲۹	۲۴	۲۴	۱۶
درآمد مالیاتی	۲	۳۳	۱۴	۱۳	۱۴	۱۳
درآمدهای حاصل از سرمایه‌ها	۴	۸	۴	۳	۲	۵
جمع‌آوری مطالبات	۶	۰	۰	۰	۰	۳
کمک و هدایا	۰	۲	۳	۳	۵	۲
کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
درصد از کل درآمدهای محلی	۴۲	۲۴	۱۱	۱۶	۸	۱۰۰

Source: Péteri & Sevinc, 2011, p. 91.

به‌طور کلی شهرداری‌ها از سه طریق زیر تأمین مالی می‌شوند:

۱. منابع درآمدی فردی،
۲. مالیات‌های مشترک،
۳. کمک‌های مالی.

شاخص استقلال مالی (خودگردانی مالی)^۱ که تعیین‌کننده شدت استقلال مالی دولت‌های محلی به‌عنوان نسبت منابع درآمدی فردی به کل درآمدها تعریف می‌شود. مطابق با این تعریف هرچه کمک‌های دولت مرکزی به دولت‌های محلی و همچنین مالیات‌های مشترک افزایش یابد شاخص استقلال مالی کاهش می‌یابد.

جدول ۱۸ این شاخص را برای انواع نهادهای محلی نشان می‌دهد.

جدول ۱۸. شاخص استقلال مالی

انواع نهادهای محلی	استقلال مالی (درصد)
شهرداری‌ها	۱۱/۲
مؤسسات وابسته	۴۸/۷
SPAها	۹۲/۸
اتحادیه‌ها	۳۴/۵
همه نهادهای محلی	۴۷/۶

Source: Local Authorities in Turkey, 2011, p. 36.

این شاخص برای شهرداری‌های ترکیه ۱۱/۲ درصد است و برای نهادهای محلی جمعاً ۴۷/۶ درصد است. بیشترین استقلال مالی برای SPAها می‌باشد که برابر با ۹۲/۸ درصد است و به معنای وجود بیش از ۹۲ درصد از درآمدها تحت کنترل خودی می‌باشد. از طرفی مقایسه درآمد شهرداری‌ها با درآمد دولت عمومی نشان می‌دهد نسبت درآمد شهرداری‌ها از کل درآمد عمومی برابر ۸/۸ درصد است. جدول ۱۹ سهم درآمد شهرداری‌ها را به‌عنوان درصدی از درآمد عمومی در سال ۲۰۱۰ نشان می‌دهد.

جدول ۱۹. سهم درآمد شهرداری‌ها از درآمد عمومی (سال ۲۰۱۰)

عنوان	مقدار (هزار لیر ترکیه)	سهم (درصد)
درآمد شهرداری‌ها	۳۴,۲۳۳,۸۶۳	۸/۸
درآمد نهاد محلی	۵۲,۵۸۲,۱۱۸	۱۳/۸
کل درآمد عمومی	۳۸۸,۹۶۹,۰۰۰	۱۰۰

Source: local Authorities in turkey, 2011, p. 52.

۵. نظام بودجه‌ریزی شهرداری‌ها

در این بخش، فرآیند بودجه‌بندی شهرداری در ترکیه توضیح داده می‌شود. برای این منظور، ابتدا یک پیشینه مختصر تاریخی از بودجه‌بندی در ترکیه بیان می‌شود، سپس بر روی فرآیند آماده‌سازی بودجه و اجرای آن تمرکز می‌گردد.

اولین جریان جامع قانونی بودجه‌بندی عمومی با قانون اساسی سال ۱۸۷۶ بنیان نهاده شد. براساس آن مالیات‌دهندگان براساس قانون با توجه به سطح درآمدیشان محدود شدند. قانون اساسی بر بودجه‌بندی عمومی، حسابرسی، اصول مالیاتی سالیانه، تصویب درآمد و هزینه بخش به

بخش اشاره داشت. اگرچه این یک نقطه عطف تاریخی بود، اما اجرای جامع آن به طور کامل تا سال ۱۹۰۸ به تأخیر افتاد. در سال ۱۹۰۹، بودجه‌بندی عمومی به طور جامع با متمم کتاب راهنمای عمومی حسابداری^۱ تکمیل شد. از آن زمان بودجه‌بندی در هر دو سطح مرکزی و شهرداری به اجرا درآمده است.

دوره زمانی بودجه‌بندی شهرداری‌ها در ترکیه یک سال است که از اول ژانویه تا آخر دسامبر را پوشش می‌دهد. براساس قانون شهرداری‌ها و مقررات سیستم حسابداری شهرداری، وظیفه آماده‌سازی بودجه برعهده شهردار است. روش فعلی برای تهیه بودجه در سال ۱۹۹۱ به وسیله وزارت امور داخلی تصویب شد. درحال حاضر شهرداری‌ها ملزم به تهیه بودجه به همان روش سال ۱۹۹۱ هستند. بدین ترتیب راهنمای سیستم‌های حسابداری و بودجه شهرداری‌ها به عنوان راهنمای تهیه بودجه در اختیار شهرداری‌ها گذاشته شده است. مصوبه بودجه شامل چهار جزء برآورد درآمد، برآورد هزینه، اشاره به پرداخت بدهی‌های سال قبل (که در سال گذشته دریافت نشده است) و تعیین زمان پرداخت مخارج قسط بخش به شهرداری‌هاست. در صورت وجود مجوز شورا به شهرداری، شهردار می‌تواند برای توسعه کارهای عمومی محلی برنامه‌ریزی شده استقراض کند و یا کمک‌های ویژه‌ای را برای اهدافش دریافت کند.

آماده‌سازی بودجه شهرداری در ترکیه پنج مرحله دارد:

۱. در اولین مرحله، از هر اداره یا واحد خدماتی خواسته می‌شود که تخمینی از بودجه مصرفی سال آینده‌اش تهیه کند. هر اداره موظف است که پیش‌نویس بودجه سال آینده‌اش را آماده کند. این پیش‌نویس‌ها برای تخمین کل بودجه سال آینده استفاده می‌شوند.

۲. در مرحله بعد همه پیش‌نویس‌های بودجه توسط واحد تأمین مالی گردآوری می‌شود.

۳. شهردار بازرنگری پیش‌نویس بودجه شهرداری را انجام می‌دهد. وی باید توازن بودجه را با توجه به منابع مورد نیاز سال آینده بررسی کند. برای این منظور شهردار در مرحله اول باید به جنبه درآمدی بودجه توجه کند و سپس دو نکته:

- میانگین هزینه‌های واقعی سه سال اخیر،

- تغییرات در نرخ مالیات‌ها، اجرت‌ها و بدهی‌ها را در نظر بگیرد. در مرحله دوم شهردار، جنبه هزینه بودجه را در نظر گرفته و بررسی می‌کند آیا مخارج مطابق با آن اولویت‌های دولت مرکزی هست یا خیر. وی حق دارد درآمدها یا مخارج بودجه را در طول این مرحله کم یا حذف کند. در اوایل سپتامبر (یا در اوایل آگوست برای شهرداری‌های شهر بزرگ‌تر)، شهرداری بودجه را برای

شورای شهر ارسال می‌کند.

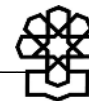
۴. در چهارمین مرحله، شورای شهر بودجه را بررسی و اگر قابل قبول باشد آن را تصویب می‌کند. شورا می‌تواند ضمن حفظ تراز بودجه، تغییراتی در آن ایجاد کند. این مرحله حداکثر دو ماه به طول می‌انجامد. شورا با ایجاد کمیته‌هایی که کمیته‌های بودجه نامیده می‌شوند کار بررسی بودجه را انجام می‌دهد. وظیفه این کمیته‌ها تهیه گزارش براساس بودجه پیشنهادی است قبل از آنکه بودجه در شورا مورد بحث قرار گیرد. با توجه به گزارش، شورا حق دارد که بودجه را به همان صورتی که هست و یا بعد از انجام اصلاحاتی بپذیرد. در طول فرآیند بررسی پیش‌نویس بودجه توسط شورا، ابتدا باید منابع موجود در پیش‌نویس بررسی شوند و سپس بخش هزینه مورد بررسی قرار گیرد. براساس قانون، شورا باید فرآیند بازنگری را تا اول ژانویه به اتمام برساند. سپس بودجه به حوزه قانونی دولت فرستاده می‌شود. در حوزه استان‌های تابع، بودجه به استانداران تابع فرستاده می‌شود.

۵. تصویب بودجه توسط دولت نباید بیش از یک هفته به طول بیانجامد. در غیر این صورت، بودجه پیشنهادی به‌طور خودکار به‌عنوان بودجه سال جدید پذیرفته می‌شود. دولت فقط مسئول تصویب بودجه است. دولت با تصویب بودجه، صرفاً به آن جنبه قانونی می‌دهد. دولت مختار است بودجه را آن‌طور که هست تصویب کند و یا در آن تغییراتی دهد. برخی از تغییراتی که دولت می‌تواند در بودجه شهرداری‌ها مطابق با قانون ایجاد کند، در جدول ۲۰ مشخص شده است.

جدول ۲۰. مواد حق تغییرات در بودجه شهرداری‌ها توسط دولت مرکزی

ردیف	عنوان درآمدی
۱	فقط طرح بودجه به‌علت عدم مطابقت با قانون بودجه شهرداری تغییر می‌یابد
۲	درآمدی که شهرداری مجاز به دریافت آن نیست، لغو می‌شود
۳	درآمدی که بیش از حد برآورد شده است، کاهش می‌یابد
۴	توسعه درآمد برخی از حوزه‌ها به سبب آنکه شهرداری خدماتی را که در اولویت اصلی هستند را تهیه کند و از انجام سایر خدمات باز نماند. برای این منظور فرماندار می‌تواند نرخ بهای خدمات یا شارژ را تا حد بالاتری افزایش دهد. اگر درآمدهای حاصله برای آن خدمات کافی نباشد، فرماندار می‌تواند به سراغ منابعی در اولویت‌های پایین‌تر برود
عنوان هزینه‌ای	
۱	هرگونه خدماتی را که شهرداری مجاز به ارائه آنها نیست، لغو می‌شود
۲	مخارج برای خدماتی که نسبت به سایر خدمات در اولویت اصلی قرار دارد و منابع کافی برای گسترش آنها ایجاد نشده است، می‌توانند در بودجه تغییر ایجاد کنند

Source: Bagdigen, 2004.

هرچند دولت اجازه ایجاد تغییرات در بودجه براساس شرایط جدول ۱۹ دارد، اما شهرداری در صورت لزوم می‌تواند به دادگاه عالی استان مراجعه کند و درخواست رد تغییرات دولت را ارائه کند که در عمل این حالت به ندرت رخ می‌دهد. به‌طور معمول فرماندار یا رده‌های پایین‌تر از آن مقید به یک چارچوب قانونی معین هستند مانند:

- بودجه متوازن،

- هزینه‌های پرسنلی کمتر از ۳۰ درصد از کل هزینه‌های پیش‌بینی شده،

در اولویت قرار گرفتن هزینه خدماتی که توسط دولت مرکزی تعیین می‌شود.

با تصویب بودجه توسط فرماندار، بودجه یک سند رسمی می‌شود و یک وسیله قانونی که به شهرداری اجازه می‌دهد عملکردش را شکل دهد. یک کپی از بودجه تصویب شده باید به وزارت داخلی (وزارت کشور) برای اطلاع فرماندار فرستاده شود.

اگرچه هریک از واحدهای شهرداری بودجه خود را زیر نظر بخش مالی‌اش اجرا می‌کند، مسئولیت کلی بودجه با شهردار است. هرچند وی می‌تواند یکی از کارمندان ارشد را به‌عنوان معاون رسمی خود در امر بودجه تعیین کند، اما در درجه اول مسئولیت بودجه برعهده شهردار است و در برخی شرایط خاص این مسئولیت به دیگران واگذار نمی‌شود.

مدیر مالی مسئول جمع‌آوری درآمدها و توزیع بودجه برای هریک از خدمات و همچنین ثبت رسمی همه فعالیت‌های مالی است.

در طول اجرای بودجه، اگر شهرداری به منبع درآمدی بیشتر به‌منظور ارائه خدمات خاصی نیاز داشته باشد، می‌تواند به روش‌های متعددی ازجمله درخواست دریافت کمک ویژه از دولت مرکزی و یا جابجایی منابع مالی بین بخش‌ها براساس سرفصل‌های بودجه اقدام کند، البته انتقال منابع نیازمند تأییدات ویژه ازسوی شورای شهر یا دولت مرکزی است.

به این منظور شهرداری باید مراحل زیر را دنبال کند:

- مقام محلی^۱ می‌تواند منابع را میان بخش‌ها با گرفتن اجازه از کمیسیون انتقال دهد.^۲

- برای فرآیند انتقال منابع محلی میان سرفصل‌های مختلف هزینه، گرفتن اجازه از کمیته کافی

نیست، شهرداری نیازمند اجازه فرماندار است.^۳

- مقام محلی همچنین می‌تواند منابع جدیدی را ایجاد کند و یا صرف سرفصل‌ها و بخش‌های

موجود کند یا سرفصل‌های جدید هزینه را از طریق کسب اجازه از کمیسیون (کمیته) و فرماندار

1. Local Authority

2. Municipal Law, Articles: 83/5

3. Municipal Law, Articles: 70/4, 71, 94/E

ایجاد کند.^۱ برای چنین کاری شهرداری باید اثبات کند که منابع مالی کافی برای ایجاد آنها دارد.^۲ بودجه در شهرداری تحت دو فرآیند مورد بازرسی قرار می‌گیرد: بازرسی سیاسی^۳ و بازرسی رسمی یا مرکزی. بازرسی به وسیله هر دو کمیسیون (کمیته) و شورا اجرا می‌شود. کمیته، بازرسی‌اش را از طریق بازرسی با تأیید یا رد هزینه‌های ماهیانه انجام می‌دهد.^۴ اگر کمیته هر نوع خطایی را در هزینه‌ها یا جمع‌آوری منابع پیدا کند، باید فرآیند قانونی مشخص برای واحد مسئول اجرا شود.^۵

حسابرسی مرکزی توسط «سیستی»^۶ (دادگاه حساب ترکیه)^۷ از طرف شورای عمومی عالی ترکیه^۸ اجرا می‌شود. همه شهرداری‌ها هر ساله باید از این طریق بررسی شوند. با توجه به مدت زمان کوتاه و سایر وظایف سیستی به نظر می‌رسد اجرای پروسه بازرسی برای همه شهرداری‌ها سخت است. علاوه بر آن همیشه بودجه شهرداری‌ها به روشنی ثبت نمی‌شود. دیوی^۹ مثالی در این مورد بیان می‌کند؛ اگرچه بودجه سال ۱۹۸۸ شهرداری ۱۱۳ صفحه بر روی استخدام کارکنان توضیح داد، اما یک مورد ۱۸۵ میلیارد لیره ترکی صرف ساخت و تعمیر ارتباطات، فقط در یک خط گزارش شد که هیچ جزئیاتی را به همراه نداشت.

جمع‌بندی

۱. دولت عمومی شامل دولت مرکزی و دولت‌های محلی است که دولت‌های محلی خود دارای سطوح متفاوتی هستند. در ترکیه دولت‌های محلی شامل شهرداری‌ها و سایر نهادهای محلی از جمله اتحادیه‌ها، مؤسسات و SPAها هستند. سهم دولت مرکزی و دولت‌های محلی ترکیه در انجام خدمات عمومی متفاوت است. در حالی که در امور دفاعی دولت مرکزی ۱۰۰ درصد وظیفه را برعهده دارد، اما دولت‌های محلی ۹۶ درصد هزینه‌ها را در امور محیط زیست برعهده دارند. همچنین ۷۴ درصد خدمات مسکن برعهده دولت‌های محلی است. به طور متوسط دولت مرکزی ۸۵ درصد و دولت‌های محلی تنها ۱۵ درصد هزینه‌های عمومی را برعهده دارند. در میان دولت‌های محلی، شهرداری‌ها حدود ۱۰ درصد هزینه‌های محلی را برعهده دارند.

1. Municipal Law, Articles: 70/4, 71, and 94/E
 2. Municipal Law: Article 18
 3. Political Auditing
 4. Municipal Law, Article 83/2
 5. Municipal Account System Regulations, Article 41
 6. Sayıştay
 7. Court of Account
 8. Turkish Greater Public Council
 9. Davey, 1988, P.17.

۲. منابع درآمدی نهادهای محلی از چهار بخش: درآمد از محل منابع خود نهادهای محلی (مالیات و عوارض با ۳۷/۷ درصد)، درآمدهای مشترک (۴۲/۷ درصد)، هدایا و کمک‌ها از دولت مرکزی و سایر نهادها و اشخاص (۱۴/۴ درصد) و سایر درآمدها (۵/۲ درصد) تشکیل شده است. ساختار درآمدی نهادهای محلی نشان می‌دهد شهرداری‌ها وابستگی زیادی به کمک‌های دولت مرکزی دارند. توزیع کل درآمد در سطح منابع مشخص می‌سازد که شهرداری‌ها مهمترین نهادهای محلی هستند به‌گونه‌ای که حدود ۶۳ درصد درآمد مناطق به شهرداری‌ها اختصاص می‌یابد.

۳. بیشترین سهم در هزینه‌های واحدهای محلی، خدمات عمومی با ۳۵/۲ درصد است که در شهرداری‌ها ۳۷/۲ درصد است. واحدهای محلی ۲۲ درصد از مخارج خود را در امور اقتصادی مصرف می‌کنند که در شهرداری‌ها نیز همین سهم را دارد. مسکن و امور همگانی با ۲۱/۵ درصد سومین رتبه را در مخارج عمومی همه نهادهای محلی دارد که سهم آن در شهرداری‌ها ۱۸/۴ درصد است. سهم آموزش، خدمات فرهنگی و مذهبی، امنیت، بهداشت، تأمین اجتماعی و دفاع در بودجه شهرداری‌ها کمتر از ۱۰ درصد است.

۴. براساس آمار سال ۲۰۰۹ درآمد شهرداری‌ها از منابع مالیاتی و عوارض ۳۴/۹ درصد، درآمدهای مشترک با دولت مرکزی (سهم شهرداری‌ها از درآمدهای مالیاتی دولت مرکزی) ۵۸/۷ درصد، کمک‌های دولت مرکزی و سایر اشخاص ۱/۴ درصد و سایر منابع درآمدی ۵ درصد تشکیل شده است.

۵. برای کسری بودجه شهرداری‌ها، منبع درآمدی مشخصی وجود ندارد و این کسری معمولاً با وام‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت تأمین می‌شود. از طرفی شهرداری‌ها براساس قانون، براساس درآمد طبقه‌بندی شده‌اند، برخی از وظایف که دارای هزینه است برای شهرداری‌های با درآمد پایین، به صورت داوطلبانه درآمده است و برای شهرداری با درآمد بالا اجباری گردیده است. یک شهرداری پیش از انجام وظایف اجباری نمی‌تواند بودجه‌ای برای وظایف دیگر تخصیص دهد، بنابراین وظایف شهرداری‌ها مشروط و محدود شده است.

۶. در ترکیه فرآیند بودجه‌بندی شهرداری‌ها از چندین جهت با فرآیند بودجه‌بندی دولت مرکزی متفاوت است: نخست اینکه شهرداری‌ها در ابتدای فرآیند (زمان شروع به تهیه بودجه سال آینده) باید درآمدهای بودجه را محاسبه کنند. سپس منابع را میان بخش‌های هزینه‌ای تقسیم می‌کنند. دوم، با توجه به اینکه شهرداری‌ها به کمک‌های دولت مرکزی وابسته هستند، این امکان وجود دارد که از نظر اجرای عملیات محلی نیز به دولت وابسته گردند. سوم، زمانی که فرآیند تهیه بودجه در سطح اداری شروع می‌شود و فرم نهایی آن توسط شورای شهر تصویب می‌شود، اعطای اعتبار انجام

نمی‌شود تا زمانی که اعتبارات به تصویب دولت برسد. یعنی شهرداری‌ها نه تنها برای تأمین بخشی از منابع مالی خود به دولت مرکزی وابسته هستند، بلکه برای تصویب نهایی بودجه نیز توسط دولت مرکزی محدود شده‌اند.

منابع و مآخذ

۱. لاینرت، یان. چارچوب حقوقی نظام‌های بودجه‌ای ۲۰۰۹ (جلد دوم: مطالعات موردی) ترجمه: افشین خاکباز و بهزاد لامعی، دفتر مطالعات برنامه و بودجه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۹.
۲. مرتضوی، مهدی. طراحی نظام جامع حقوقی شهرداری تهران، گزارش مطالعات تطبیقی: بررسی ساختار دولت‌های محلی و شهرداری‌ها در کلانشهرهای سنول، توکیو، استانبول و پاریس، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، معاونت پژوهشی، ۱۳۹۰.
3. Bagdigen, Muhlis, Local Budgeting in Turkey. Authors I. Sagbas and M. Bagdigen, Local Government Finance in Turkey, pp. 69-79, İstanbul Metropolitan Municipality Press, Istanbul. Available at SSRN, 2004, <http://ssrn.com/abstract=1430869>.
4. Barnett, Jeffrey L. State and Local Government Finances Summary: 2009 Governments Division Briefs, U.S. Department of Commerce Economics and Statistics Administration U.S. CENSUS BUREAU, October, 2011.
5. Bendor, J., Taylor, S. and Van Gaalen, R. 'Bureaucratic Expertise versus Legislative Authority' 1985.
6. Bland, R. L. and Rubin, I. S. Budgeting: A Guide for Local Governments, ICMA, Washington DC, 1997.
7. Blore, I. 'Are Local Bureaucrats Budget or Staff Maximisers?' Local Government Studies, May/June, 1987.
8. Breton, A. and Wintrobe R 'The Logic of Bureaucratic Conduct' Cambridge University Press, New York, 1982.
9. Davey, K. Municipal Development in Turkey: A Case Study, Institute of Local Government Studies, Birmingham, 1988.
10. Dollery, B. and Hamburger, P. 'Modelling Bureaucracy: The Case of The Australian Federal Budget Sector 1982-1992' Public Administration, v. 74, Autumn, 1996.
11. Kutlar, Aziz, Fehim Bakirci and Fatih Yüksel, 2012, An analysis on the Economic effectiveness of municipalities in Turkey African Journal of Marketing Management Vol. 4(3), pp. 80-98, March 2012.
12. Kuzu, B. Türk Anayasası Metinleri ve İlgili Mevzuat, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1995.
13. local Authorities in turkey. Support Further implementation of local Administration Reform in Turkey Project (LAR Phase 2): Local Administration Reform in Turkey (LAR Phase II) Project, 2011.
14. OECD, Intergovernmental Transfers And Decentralised Public Spending, Daniel Bergvall, Claire Charbit, Dirk-Jan Kraan and Olaf Merk, Public Governance and Territorial Development Directorate O.E.C.D., Working paper No. 3, 2006.
15. Péteri- Fikret Sevinc, G. Municipal Revenues and Expenditures in Turkey and EU Countries, LAR Phase II. The Central Finance and Contracts Unit is the Contracting Authority of the Project. Technical Assistance for the Implementation of the Project is Provided by the United Nations Development Programme, 2011.
16. State And Local Government Finances Summary: Governments Division Briefs, Issued October 2011.

17. . Tortop, N. Yerel Yönetimler Maliyesi: Görev ve Kaynak Bölüşümü, TODAİE, Ankara, 1996.
18. . Usta, E. Türkiye’de Belediyelerin Mali Yapısının ve İstihdamının Analizi, The State Planning Organisation, Ankara, mimeo, 1993.
19. Wildavsky, A. Budgeting: A Comparative Theory of Budgetary Processes, Little, Brown, and Co., Boston, 1975.

شماره مسلسل: ۱۳۶۱۴

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: تحلیلی بر ساختار، منابع و مصارف بودجه شهرداری‌ها ۱. ترکیه

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه (گروه بودجه)

تهیه و تدوین‌کنندگان: احسان آقاچانی معمار، ناصر یارمحمدیان

ناظر علمی: محسن فاتحی‌زاده

مقتضی: معاونت پژوهش‌های اقتصادی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. بودجه‌ریزی

۲. منابع و مصارف بودجه

۳. ترکیه

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۲/۷